

پاسخ نامه جزا

سوال 81 

طبق ماده ۴۴۸ قانون مجازات اسلامی، دیه مقدر «مال معینی است که در شرع مقدس مقرر شده» و در دو فرض کاربرد دارد:

۱. جنایت غیر عمدی بر نفس، عضو یا منفعت.
۲. جنایت عمدی در مواردی که قصاص به هر علت منتفی باشد (مانند گذشت یا فقدان شرایط قصاص). بنابراین صرفاً در این دو حالت، دیه مقدر پرداخت می‌شود.

سوال 82 

طبق ماده ۴۵۱ قانون مجازات اسلامی:

اگر قاتل از ورثه مقتول باشد و قتل عمدی باشد، قاتل از اموال و دیه مقتول محروم است.

اگر قتل خطای محض یا شبهه عمدی باشد، قاتل از دیه مقتول ارث نمی‌برد ولی از سایر اموال ارث می‌برد.

در صورت فقدان وارث دیگر، مقام رهبری وارث خواهد بود.

سوال 83 

طبق ماده ۴۵۶ قانون مجازات اسلامی:

قسامه در جنایت بر اعضاء و منافع (اعم از عمدی یا غیرعمدی) تنها برای اثبات دیه پذیرفته می شود و حق قصاص با آن ثابت نمی شود.

تعداد قسم ها بر حسب میزان دیه تعیین می شود:

۶ قسم برای جنایتی با دیه کامل،

۵ قسم برای دیه معادل پنج ششم،

۴ قسم برای دیه معادل دوسوم.

بنابراین قسامه در این موارد فقط دیه را ثابت می کند

و تعداد قسم‌ها نیز متغیر است.

سوال 84

در جنایت خطای محض، اگر جنایت با بینه، قسامه یا علم قاضی ثابت شود → دیه بر عهده عاقله است.

اگر با اقرار مرتکب یا نکول او از سوگند یا قسامه ثابت شود → دیه بر عهده خود مرتکب است.

طبق تبصره ماده ۴۶۳، اگر پس از اقرار مرتکب، عاقله اقرار او را تصدیق کند → دیه بر عهده عاقله خواهد بود.

سوال 85

طبق ماده ۴۷۲ قانون مجازات اسلامی، اگر اصل جنایت احراز شود ولی نوع آن (عمد یا غیرعمد) قابل اثبات نباشد، در چنین فرضی دیه ثابت می‌شود و پرداخت آن بر عهده خود مرتکب است.

سوال 86

طبق ماده ۴۷۴ قانون مجازات اسلامی، در جنایت شبه عمدی اگر به دلیل مرگ یا فرار به مرتکب دسترسی نباشد، دیه ابتدا از اموال مرتکب اخذ می شود و اگر مالی نداشته باشد یا کافی نباشد، از بیت المال پرداخت می شود. بنابراین در فرض سؤال که مرتکب فوت کرده و مالی ندارد، دیه بر عهده بیت المال خواهد بود.

سوال 87

در حکم تغلیظ دیه تفاوتی میان بالغ و غیربالغ، زن و مرد، مسلمان و غیرمسلمان وجود ندارد.

سقط جنین پس از پیدایش روح نیز مشمول تغلیظ است.

تغلیظ دیه در مواردی که پرداخت کننده عاقله یا بیت المال باشد نیز جاری است.

همچنین در قتل عمدی که به دلیل عدم امکان یا عدم جواز قصاص، دیه جایگزین می شود، حکم تغلیظ نیز

اعمال می‌گردد.

بنابراین همه فروض ذکر شده در سؤال مشمول تغلیظ‌اند.

سوال 88 

طبق ماده ۵۶۷ قانون مجازات اسلامی:

اگر رفتار مرتکب نه موجب آسیب، عیب و نه اثری در بدن گردد → ضمان (دیه) منتفی است.

اما اگر رفتار عمدی باشد و صلح صورت نگیرد → مرتکب به حبس یا شلاق تعزیری درجه ۷ محکوم خواهد شد.

سوال 89 

طبق ماده ۷۱۵ قانون مجازات اسلامی:

تورم بدن یا سر و صورت → ارش دارد.

اگر علاوه بر تورم، تغییر رنگ پوست (سیاه، کبود یا سرخ) رخ دهد → ارش تورم + دیه یا ارش تغییر رنگ جمعاً ثابت است.

بنابراین در فرض سؤال، هر دو ضمان برقرار است.

سوال 90 

طبق تبصره ماده ۷۲۲ قانون مجازات اسلامی:

دیه جنایت بر میت قابل ارث نیست.

متعلق به خود میت است؛ اگر بدهکار باشد و ترکه‌اش کفایت نکند، صرف پرداخت بدهی می‌شود.

اگر بدهی نداشته باشد، در امور خیر به نفع او مصرف می‌شود.

سوال 91

طبق ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین کلاهبرداری:

کلاهبرداری عادی: فریب مردم از راه حيله و تقلب و
تحصيل مال ديگران → رد مال + حبس ۱ تا ۷ سال +
جزای نقدی معادل مال.

مجازات تشدید شده شامل:

اتخاذ عنوان یا سمت مأموریت غیر واقعی از طرف
سازمان‌های دولتی یا نیروهای مسلح،

استفاده از تبلیغ عامه (رادیو، تلویزیون، روزنامه،
مجامع عمومی)،

مرتکب از کارکنان دولت یا مؤسسات دولتی باشد.

در این موارد: رد مال + حبس ۲ تا ۱۰ سال + جزای
نقدی + انفصال ابد از خدمات دولتی.

بنابراین گزینه‌هایی که شامل وسایل ارتباط جمعی، عنوان مأموریت دولتی یا مرتکب از کارکنان دولت باشند مجازات تشدید شده دارند.

سوال 92

ماده ۴ ویژه افرادی است که شبکه تشکیل یا رهبری کنند.

اگر فرد به صورت مستقل و بدون شبکه مرتکب جرم شود، مجازات تشدید ماده ۴ شامل حبس طولانی و انفصال دائمی اعمال نمی‌شود و طبق مقررات عادی ارتشا، اختلاس یا کلاهبرداری با مجازات‌های معمول رسیدگی می‌شود.

سوال 93

طبق ماده ۲ قانون مذکور، شخص ثالث تنها در صورتی کلاهبردار محسوب می‌شود که تبانی با یکی از اصحاب

دعوی داشته باشد.

اگر اقدام او مستقل و بدون تبانی باشد → کلاهبردار محسوب نمی‌شود، ولی مسئول تأدیه خسارات وارده ممکن است باشد (بسته به شرایط و تصمیم دادگاه).

سوال 94 

طبق ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی، انتقال یا مبادله عواید به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی مشخصاً جرم پولشویی محسوب می‌شود.

صرف نگهداری یا استفاده ساده از مال جرم، بدون قصد پنهان کردن منشأ، جرم پولشویی نیست مگر شرایط خاص وجود داشته باشد.

سوال 95 

طبق ماده ۲۸ قانون ثبت اسناد و املاک:

متولی یا نماینده اوقافی که مکلف به اعتراض و تعقیب دعوی و حفظ حقوق وقف، حبس یا ثلث است،

و در اثر تبانی با یکی از طرفین دعوی به وظایف قانونی خود عمل نکند → به مجازات خیانت در امانت محکوم می‌شود.

سوال 96 

طبق ماده ۱۱۷ قانون ثبت اسناد و املاک، معامله معارض یعنی انتقال عین یا منفعت مالی به موجب سند رسمی یا عادی به یک نفر و بعد همان عین یا منفعت به موجب سند رسمی یا تعهدی به نفر دیگر منتقل شود، به نحوی که حقوق شخص اول تضییع شود.

گزینه 1 کاملاً شرایط معامله معارض را دارد: ابتدا سند عادی به علی، سپس سند رسمی به محمد.

سایر گزینه‌ها یا سند رسمی اولی رعایت نشده یا انتقال با اجازه قبلی است و معارض محسوب نمی‌شوند

سوال 97

طبق ماده ۵۹۸ قانون مجازات اسلامی:

متصرف غیرقانونی کسی است که وجوه یا اموال دولتی یا سپرده شده به او را بدون قصد تملک، اما به نحو غیرمجاز استفاده کند.

مجازات شامل: جبران خسارت، پرداخت اجرت المثل، شلاق تا ۷۴ ضربه و در صورت منتفع شدن، جزای نقدی معادل انتفاع است.

گزینه ب دقیقاً همین شرایط را دارد.

سایر گزینه ها شامل مصارف مجاز، اموال غیر دولتی یا دستور قانونی هستند و جرم متصرف غیرقانونی محسوب نمی شوند.

سوال 98

طبق ماده ۵۵۱ قانون تجارت:

۱. هر کس عالماً دارایی منقول یا غیرمنقول ورشکسته

را مخفی یا از میان ببرد یا پیش خود نگاه دارد →
جرم محسوب می‌شود.

2. هر کس به قصد تقلب، طلب غیر واقعی را قلمداد کرده و تعهد داده باشد → جرم محسوب می‌شود.

بنابراین هر دو مورد (1 و 2) جرم ورشکسته به تقلب محسوب می‌شوند.

سوال 99 

طبق ماده ۲۴۹ قانون تجارت:

شروع به کلاهبرداری وقتی محقق می‌شود که سوء نیت وجود داشته باشد، اطلاعات ناقص یا نادرست داده شده باشد، حتی اگر اثری عملی ایجاد نشده باشد.

گزینه ج شامل اثر عملی → مرتکب در حکم کلاهبردار واقعی است و تحت همان مجازات ماده قرار می‌گیرد.

سوال 100

طبق ماده ۵۹۶ قانون مجازات اسلامی:

استفاده از ضعف نفس، هوی و هوس یا حوائج شخص
غیررشید برای تحصیل سند از او جرم است.

مجازات شامل: جبران خسارات مالی، حبس ۳ ماه تا ۱
سال و جزای نقدی ۶۶ تا ۲۶۴ میلیون ریال است.

اگر مرتکب ولایت، وصایت یا قیمومت داشته باشد →
حبس شدیدتر: ۱ سال و ۶ ماه تا ۳ سال و ۶ ماه.